

Studieplan

Första hjälpen hund

Innehåll

Inledning	sid 3
Vad är en studiecirkel?	sid 4
Om studieplanen	sid 5
Kort om kompendiet Första hjälpen hund	sid 6
Förslag om studieupplägg	sid 7
Arrangera en föreläsning	sid 7
Starta en studiecirkel.....	sid 7
Några metodtips	sid 8
Enskilt och i grupp	sid 8
Aktivt deltagande	sid 8
Repetera – memorera – summera – ta till vara.....	sid 8
Ta en paus	sid 9
Träff 1: Att känna igen en frisk hund.....	sid 10
Träff 2: Första hjälpen i praktiken	sid 11
Träff 3: Olika åkommor på hund	sid 12
Slutligen	sid 12

Inledning

Svenska Blå Stjärnan har i uppdrag att utbilda sina medlemmar så att de kan ta hand om djur i olyckssituationer. Den här studieplanen är tänkt att vara en vägledning för dig som är cirkelledare och instruktör i Svenska Blå Stjärnans första hjälpen-material för hund.

Oavsett om du väljer att föreläsa under en heldag/kväll eller vill samla dina deltagare till en studiecirkel med återkommande träffar är vårt mål att studieplanen ska vara till nytta för dig när du planerar och genomför utbildningen.

Studieplanen är framtagen i samarbete med Studieförbundet och kan användas av alla som utbildat sig till Första hjälpen-instruktör för hund.

Studie
främjandet

Svenska Blå Stjärnan

Januari 2017

Författare: Moa Källström

Projektledare: Moa Källström

Grafisk form: Anna Lillkung

Omslagsbild: Jan Ekebjär

Foto: Svenska Blå stjärnan,
Studieförbundets arkiv

studieforamjandet.se

Vad är en studiecirkel?

Studiecirkeln är en unik lärandeform med lång historia i Sverige. Idén bakom studiecirkeln är lika enkel som genial: en studiecirkel är en liten grupp människor som av eget intresse samlas för att lära sig tillsammans.

Att starta en studiecirkel kostar ingenting och den kan handla om nästan vad som helst. Det är deltagarna själva som tillsammans planerar studiecirkelns upplägg. En studiecirkel präglas av ett demokratiskt synsätt. Det betyder att alla som deltar bidrar med sina synpunkter, analyser och idéer.

Studiefrämjandet kan hjälpa er med planering, studiematerial, lokal eller nätbaserade lösningar. Dessutom har vi ett brett nätverk med kunskap och erfarenhet från många områden, framförallt inom våra profilområden natur, djur, miljö och kultur.

Studiefrämjandet är ett av tio studieförbund som alla får ekonomiskt stöd av stat, landsting och kommun. Vi får stöd för att alla över 13 år ska ha möjlighet att, tillsammans med andra, dela och utveckla ny kunskap genom hela livet. Det kallas för folkbildning.

Några grundregler:

Det finns vissa grundregler för studiecirkel som är bra att känna till. Reglerna finns för att det är viktigt att kunna se att det ekonomiska stödet som subventionerar folkbildningen går till rätt ändamål.

- **En studiecirkel måste ha minst 3 deltagare som är över 13 år**
- **Studiecirkeln måste ha minst 3 träffar**
- **Varje deltagare måste närvara vid någon av de 3 första träffarna**
- **En studiecirkel måste omfatta minst 9 studietimmar**

Som cirkelledare behöver du inte vara expert i ämnet eller ha svar på alla frågor. Din roll är att leda cirkeln framåt och se till att alla kan framföra sina synpunkter och påverka arbetet. Cirkelledaren är också den som håller kontakten med Studiefrämjandet.

Som ny cirkelledare får du ett introduktionssamtal då vi bland annat berättar vad Studiefrämjandet kan hjälpa till med. Du blir också inbjuden till att gratis delta i Studiefrämjandets ledarutvecklingsprogram.

Om studieplanen

Den här studieplanen vägleder dig som är instruktör och utbildar hundägare till att bättre hantera olycksituationer som kan inträffa med deras hundar. Studieplanen har Svenska Blå Stjärnans kompendium *Första hjälpen hund* som utgångspunkt.

Det finns såklart många olika sätt att lägga upp en föreläsning på, beroende på föreläsningens syfte, målgrupp och hur mycket du vill fördjupa dig i de olika avsnitten. Målet är att hjälpa dina deltagare bli tryggare i rollen som hundägare och samtidigt hantera krissituationer på ett bättre sätt än innan.

Studieplanen föreslår ett upplägg på tre träffar och materialet är disponerat därefter. Det står dig helt fritt att följa vårt upplägg rakt av. På så sätt kan deltagarna ta del av din kunskap och dina erfarenheter på ett djupare plan. Det är dock inget krav.

Du kan också använda materialet som en längre föreläsning eller ha fristående föreläsningar på utvalda delar av materialet om det passar dig bättre.

En viktig del av Studieförbundet folkbildning är tanken om att gruppen lär av varandra och att gruppens individer själva är med och påverkar hela inlärningsprocessen. Anpassa cirkelns/ föreläsningens längd och innehåll utifrån de behov målgruppen har. Tänk på att visa hänsyn gentemot kunskapsnivåerna i hela gruppen.

Till flera av de tilltänkta träffarna finns förslag på praktiska övningar som du kan engagera dina deltagare i. Praktiska övningar underlättar ofta inläringen och ökar förståelsen för det du lär ut. Använd gärna övningarna som metod att ytterligare befästa den kunskap du vill föra ut till deltagarna.

Kort om kompendiet *Första hjälpen hund*

Första hjälpen hund syftar till att vara en guidelinjer för Svenska Blå Stjärnans instruktörer i första hjälpen för hund. Det säkerställer att föreläsningar och utbildningar för hundägare håller en hög och jämn kvalitet.

Kompendiet är till för instruktörerna men inte för deltagarna i gruppen/ föreläsningen. Till materialet finns en PowerPoint-presentation som instruktören kan välja att använda sig av. Det materialet får mer än gärna lämnas ut till deltagarna som stöd under föreläsningen, till exempel uppkopierat som åhörarkopior att anteckna i.

Kompendiet är indelat i fyra kapitel av varierande längd:

Kapitel 1: berör inledningen av föreläsningen och berättar lite om Svenska Blå Stjärnans organisation.

Kapitel 2: handlar om den friska hunden och hur deltagarna kan lära sig att studera sin hund när den mår bra.

Kapitel 3: handlar om första hjälpen och vad som händer när olyckan är framme och hur hundägaren kan agera på bästa sätt.

Kapitel 4: fördjupning i ett axplock av vanligt förekommande åkommor som hundar kan råka ut för.

Förslag på studieupplägg

Det finns lika många sätt att förmedla och ta emot kunskap som det finns människor i världen. Fundera på vilka förutsättningar du har, vilken målgrupp du riktar dig till och i vilken omfattning kunskapen ska spridas på. Vänd dig direkt till Studieförbundet på din ort för att få mer stöd i planeringsstadiet.

Arrangera en föreläsning

Om du tycker att ämnet lämpar sig bäst för att hållas som föreläsning finns goda möjligheter för dig att genomföra ett lyckat arrangemang. En föreläsning blir ofta något mer än bara ett kunskapsutbyte, det är också ett bra sätt för deltagarna att träffa likasinnade att starta en studiecirkel eller förening med.

Studieförbundet samlar många av landets frivilliga och ideella organisationer i sitt stora nätverk. Tre av dem är medlemsorganisationerna Svenska Kennelklubben, Svenska Brukshundklubben och Sveriges Hundungdom, som alla tre är speciellt inriktade på verksamhet för hundägare. Med hjälp av Studieförbundet kan ni nå ut till redan "hundbitna" liksom till nyblivna hundägare och sprida er kunskap och er förenings vision. Studieförbundet kan ofta hjälpa er även med marknadsföring, att hitta lokal och låna ut teknisk utrustning om det behövs.

Att välja föreläsning innebär att du pratar utifrån hela materialet under ett tillfälle. Det kan vara bra att förbereda en viss prioriteringsordning av ämnen om tiden skulle bli knapp i slutet.

Glöm inte att ta tillvara på de mest frågvisa deltagarna under föreläsningen, kanske är det läge att starta en fördjupande studiecirkel i ämnet. Glöm inte heller att bjuda in alla deltagare till era kommande aktiviteter.

Starta en studiecirkel

En studiecirkel passar utmärkt om ni är en mindre grupp än vad en föreläsning kan samla, och ni vill träffas ett par gånger och fördjupa er ordentligt i ämnet. Ni kanske vill förstå de olika typerna av förgiftning på djupet eller bli experter på att lägga olika slags förband. Bara ni själva sätter gränserna för var er inläring slutar!

Ett förslag på en studiecirkel med tre träffar där varje träff är beräknad att hålla på i tre studietimmar (2h och 15 minuter) redovisas längre fram i studieplanen. Det går såklart att ha fler eller längre träffar om ni vill fördjupa er ännu mer i ämnet.

Metodtips

För att inläringen på föreläsningen eller i cirkeln ska bli givande och för att aktivera alla deltagare kommer här några tips på metoder som kan underlätta för dig som föreläsare när du planerar ditt upplägg. Målet är att skapa engagemang och lust hos dina åhörare.

Vissa av metoderna lämpar sig inte för föreläsning och andra är inte aktuella i en cirkel. Metoderna är tänkta som tips snarare än att vara tvingande. Plocka ut de metoder som du tycker bäst om och som passar in i det inlärningskoncept som du tänkt dig. Delaktighet och aktivt deltagande främjar läroprocessen, så var noggrann med att alla deltagare får chansen att tänka högt och lyfta sina frågor inför gruppen om de skulle vilja det.

Enskilt och i grupp

Många av de föreslagna övningarna vinner på att ni tar er tid och delar upp övningen med egen reflektion mellan övningens olika delar. Ofta är det mycket givande att först låta deltagarna fundera över en fråga eller en uppgift på egen hand, för att sedan lyfta alla tankar och dela reflektioner inom gruppen. Underskatta inte värdet av att växla mellan det enskilda och grupparbete i övningarna!

Aktivt deltagande

Om du valt att hålla en föreläsning istället för en studiecirkel och har en stor grupp framför dig kanske det inte är läge att låta alla deltagare tala inför

varandra eftersom det blir tidskrävande. Dina deltagare behöver inte vara mindre aktiva för det! Bryt då och då föreläsningen för korta "diskussioner" i mindre grupper där deltagarna sitter, två-och-två eller tre-och-tre.

Ge dem ett par minuter att reflektera tillsammans eller berätta om sina erfarenheter i frågan. Om du tycker att det känns lämpligt kan du låta någon av grupperna redovisa sin diskussion kort inför den stora gruppen, men det är inget krav. Interaktionen mellan deltagarna skapar närvaro och aktivitet vilket främjar inläringen.

Var noga med att se till att alla har någon att diskutera med, ingen får bli lämnad ensam utan diskussionspartner.

Om du leder en studiecirkel är smådiskussioner och redovisning inför grupp en stor del av läroprocessen och berikar deltagarna på flera plan. Försök att variera gruppindelningen mellan träffarna så att alla i cirkeln får en chans att prata med varandra.

Repetera – memorera – summera – ta tillvara

Ha för vana att summera varje träff innan ni avslutar er sittning. Ställ öppna frågor som Vad har vi pratat om idag? Vad har varit extra viktigt? Vad har vi kommit överens om? Prata en kort stund om detta och skriv ner vad ni kommer fram till. Nästa gång ni ses inleder ni med en kort återblick.

Att summera och ta tillvara på det ni sagt ger arbetet en tydligare form och det hjälper gruppen att lättare komma överens om vad som sagts och vad som ska göras. Det bidrar också till att hålla samman gruppen och hjälper den som kommit in ny eller missat en träff att snabbare bli delaktig i grupparbetet.

Tänk på att alltid lämna en kort stund för tankar och reflektioner som dyker upp vid återblicken eller som deltagarna kommit på sedan ni sågs sist.

Ta en paus

Glöm inte att planera så att varje träff innehåller tid för paus. Avfärda inte fikarasterna som en oproduktiv stund, ta istället tillvara på den kreativiteten som skapas i gruppen när ni får en stunds vila. Paus behöver inte nödvändigtvis betyda fika, om ni har tillgång till en härlig utomhusmiljö kan ni gärna nyttja den för en stunds återhämtning mellan diskussionerna.

Träff 1 : Att känna igen en frisk hund

Den första träffen innefattar kapitel 1 och 2 i kompendiet och handlar om att skapa en grupp och känsla av tillhörighet mellan deltagarna samt en teoretisk genomgång av den friska hunden.

Låt alla presentera sig ordentligt inför gruppen. Prata om Svenska Blå Stjärnan, vår organisation och vår historia. Introducera gärna förbundet du tillhör och den lokala verksamheten.

Den teoretiska genomgången handlar om hur vi känner igen en frisk hund. Prata kring de olika faktorerna och lär deltagarna vad de ska titta efter. Gå igenom lämplig utrustning i ett första hjälpen-kit och visa gärna hur din egen första hjälpen-väska är packad, låt deltagarna titta och klämma på innehållet och öppna upp för frågor.

Avsluta teoridelen med att prata om hur olyckor kan förebyggas och prata kring hur deltagarna enkelt kan gå igenom sitt hem för att minimera skaderisken i hemmet och närmiljön.

Förslag på praktiska övningar

Övning 1:

- Låt deltagarna ta tempen, pulsen och räkna hjärtslag + andningsfrekvens. Låt de deltagare som har egen hund med sig testa på den, och visa för de övriga hur man gör med hjälp av din egen hund eller en lånehund. Tänk på att planera inför den här övningen så att det finns minst en trygg hund i lokalen att demonstrera övningen på.
- Var så tydlig som möjligt och låt deltagarna ställa frågor. Det är viktigt att de blir trygga med att undersöka sina egna hundar och vet vad de ska titta efter, då kommer undersökningen bli mindre obehaglig för hunden.

Övning 2:

- Genomför en visitation av hund och gå igenom grundligt inför hela gruppen vad man som hundägare bör tänka på. Undersök följande: nos, mun, ögon, öron, hans/nacke/bål/ben, buken, könsorgan/anus och slutligen tassar. I kompendiet hittar du en förteckning över visitationen samt vad du bör nämna för deltagarna att de ska titta efter.

Övning 3:

- Ge deltagarna i hemuppgift att visitera och undersöka sina hundar och skriva ner vilka värden som är normala för deras hundar när de är friska.

Träff 2: Första hjälpen i praktiken

Den andra träffen fokuserar på första hjälpen-vården och hur det går till när en olycka inträffat. Omfattningen avser hela kapitel 3 i kompendiet.

För många deltagare är kunskapen ny, spännande och kan komma att vara av mycket stor betydelse vid framtida händelser. Var därför noggrann med att inte hasta igenom avsnittet och varva gärna teori med praktiska övningar genom hela passet. Var hela tiden lyhörd för deltagarnas frågor och svara gärna löpande på funderingar när de dyker upp.

Förslag på praktiska övningar

Övning 1:

- Träna på hur man bäst närmar sig och pratar med en skadad hund. Visa hur man sätter en tourniquet på en skadad hund och låt deltagarna träna på de hundar som finns med i lokalen. De kan även träna på varandra om antalet hundar är få.

Övning 2:

- Visa de olika positionerna som deltagarna ska lägga hunden i om de tvingas göra konstgjord andning eller hjärt- och lungräddning. Förklara varför du endast kan visa hur hunden ska placeras och inte demonstrera själva ingreppet.

Övning 3:

- Visa deltagarna hur de ska lägga tryckförband vid häftig blödning. Låt dem gärna prova själva, genom att testa på sina egna hundar om de är med och annars på varandra. Gå runt och hjälp deltagarna, ta emot frågor och lämna feedback.

Övning 4:

- Visa deltagarna hur de ska lägga tass-, öron- och svansbandage och låt dem prova själva.

Övning 5:

- Visa enkla metoder för att hålla en hund stilla och liggande genom att stå bakom ryggen på hunden, hålla lätt i de "undre" benen samt hålla hundens huvud nere med hjälp av armbågen. Gå gärna igenom hur hunden ska lyftas och transporteras om den är skadad. Låt deltagarna prova själva.

Träff 3: Olika åkommor på hund

Den tredje och sista träffen omfattar kompendiets fjärde kapitel och är till stor del teoretisk och syftar till att ge deltagarna ökad kunskap om olika typer av åkommor som kan drabba hunden.

Till den här träffen kan du med fördel bjuda in en veterinär som fackmannarexpert och som kan berätta mer om exempelvis de olika typerna av förgiftning som kan drabba hunden, hur de påverkar hundens insida och som kan svara på vidare frågor utöver det som täcks av materialet.

Slutligen

Innan ni avslutar den här studiecirkeln är ett tips från oss att göra en utvärdering. Blev det som ni tänkte er att det skulle bli? Vad har varit bra och vad har varit mindre bra?

- Gå medsols och låt var och en i gruppen få säga något som varit bra och något som kunde varit bättre under arbetet i cirkeln.
- Kommentera inte varandras tankar förrän alla fått säga sitt.
- Avsluta med att tillsammans fundera över hur ni ska ta hand om eventuella förbättringsförslag som kommer fram. Lär av ert arbete i cirkeln! Ta tillvara på sådant som kan förändras till nästa cirkel och gå vidare med ämnen som inte hanns med.

Förslag på praktiska övningar

Övning 1:

Visa deltagarna hur man kan spola ögonen på hund om du har en hund som är lätt att visa på. Föreslå till deltagarna att det provar att skölja sina egna ögon hemma för att testa.

Övning 2:

Visa försiktigt på din hund hur man tvingar upp munnen för ev. medicinering eller för att ta ut farliga ämnen eller föremål ur hundens mun.

Tänk på att Studieförbundet finns till för alla som vill lära nytt tillsammans med andra.

Hos oss kan ni få stöd att fördjupa er inom många intressanta områden. Kontakta oss så diskuterar vi hur vi kan hjälpa er att komma vidare!

Studieplan

Första hjälpen hund

Den här studieplanen vägleder dig som utbildar hundägare i första hjälpen för hund. Studieplanen har Svenska Blå Stjärnans kompendium *Första hjälpen hund* som utgångspunkt.

Svenska Blå Stjärnan är en mötesplats för djurintresserade i alla åldrar. Organisationen har i uppdrag att ta hand om djur vid kriser, katastrofer, utbrott av smitta och andra händelser som kan drabba djuren. De utbildar också sina medlemmar så att de kan ta hand om sina djur i olyckssituationer.

Oavsett om du väljer att föreläsa under en heldag/kväll eller vill samla dina deltagare till en studiecirkel med återkommande träffar är målet att studieplanen ska vara till nytta för dig när du planerar och genomför utbildningen.

Studieförbundet är ett av Sveriges största studieförbund. Vi är partipolitiskt och religiöst obundna med ett brett utbud av studiecirklar, utbildningar, kulturarrangemang och föreläsningar. Varje år samlas hundratusentals deltagare i våra studiecirklar och kurser.

Vill du också lära dig mer tillsammans med andra? Ta kontakt med Studieförbundet där du bor och starta en Studiecirkel hos oss. Välkommen till Studieförbundet!